

Η Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση - “Χτές ήτανε νωρίς, αύριο θα είναι αργά” (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο κυκλοφόρησε στην ιστοσελίδα της [Κομμουνιστικής Πρωτοβουλίας Κύπρου](#) στις 07/11/25.

Περιεχόμενο

Η Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση - “Χτές ήτανε νωρίς, αύριο θα είναι αργά”

Η Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση αποτέλεσε το κορυφαίο γεγονός παγκόσμιας σημασίας στον 20ό αιώνα, εγκαινιάζοντας την εποχή μετάβασης στο σοσιαλισμό, με τελική επιδίωξη την αταξική κομμουνιστική κοινωνία. **Στις 7 Νοέμβρη 1917 (25 Οκτώβρη με το Ιουλιανό ημερολόγιο), το σύνθημα «Όλη η Εξουσία στα Σοβιέτ» μετατράπηκε σε πραγματικότητα. Ήταν μια εξέγερση των εργαζομένων και των φτωχών λαϊκών στρωμάτων, με εμπροσθοφυλακή την εργατική τάξη και πολύτιμο σύμμαχο τη φτωχομεσαία αγροτιά.**

Με καθοδηγητή το επαναστατικό κόμμα των Μπολσεβίκων και ηγεσία τον Λένιν, αρνήθηκαν να συμβιβαστούν με τους αρνητικούς πολιτικούς συσχετισμούς και δεν παρασύρθηκαν στις αυταπάτες της αστικής Προσωρινής Κυβέρνησης και της δήθεν «εθνικής ενότητας». Εργάστηκαν συστηματικά μέσα στις λαϊκές μάζες για να φωτίσουν το σκοτάδι με το φως της επανάστασης. Για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας, μια επανάσταση κατάφερε να ανατρέψει το καπιταλιστικό σύστημα με στόχο την οικοδόμηση μιας νέας, σοσιαλιστικής κοινωνίας και την εγκαθίδρυση της εξουσίας της εργατικής τάξης. Στο σημερινό μας άρθρο θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε μια σύντομη αναδρομή των γεγονότων.

Στην Ρωσία κατά του τέλη του 19^{ου} αιώνα επικρατούσαν οι φεουδαρχικές σχέσεις παραγωγής με τον Τσάρο Νικόλαο Β΄ να κατέχει πέρα από 75 εκατομμύρια στρέμματα γη. Όμως οι μέρες της Τσαρικής Ρωσίας τελείωναν καθώς ο καπιταλισμός ξεκίνησε να αναπτύσσεται ασταμάτητα.

Ήδη είχε διαμορφωθεί πάνω από ένα εκατομμύριο αστών και εμπόρων. Αυτή η αντιπολίτευση που διαμορφωνόταν ήταν ακόμα σχετική γιατί τα συμφέροντα των γαιοκτημόνων διαπλέκονταν με τους αστούς και τους εμπόρους. Είχαν όμως έναν κοινό εχθρό την ανερχόμενη εργατική τάξη. Η δημιουργία μεγάλων βιομηχανικών μονάδων στην Πετρούπολη και την Μόσχα, διαμόρφωνε την ανερχόμενη κοινωνική δύναμη, την εργατική τάξη, αν και δεν πλειοψηφούσε αριθμητικά στο σύνολο του πληθυσμού. Μέσα σε σκληρές συνθήκες φτώχειας, καταστολής όπου και η απεργία ήταν ποινικά παράνομη, ο λαός γαλουχήθηκε και ατσαλώθηκε στους σεισμούς που μέλλονταν για να 'ρθουν.

Μπαίνοντας στον Ρωσοϊαπωνικό πόλεμο, ήρθε και η καπιταλιστική κρίση στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, καθώς η παραγωγή υποχωρούσε. Η κατάσταση αυτή όξυνε τις αντιθέσεις που κόχλαζαν στη ρωσική

κοινωνία. Στην Πετρούπολη και στις άλλες πόλεις οι εργάτες άρχισαν να ξεσηκώνονται, αν και έτρεφαν ακόμη μεγάλες αυταπάτες για το χαρακτήρα του τσαρικού καθεστώτος. Το πιο χαρακτηριστικό στιγμιότυπο είναι η μεγάλη διαδήλωση την Κυριακή 9 Γενάρη του 1905, τη μέρα που έμελλε να μείνει στη ρωσική ιστορία ως «Ματωμένη Κυριακή».

Τη μέρα εκείνη πραγματοποιήθηκε μια τεράστια πορεία ικεσίας προς τον Τσάρο, στην οποία συμμετείχαν σχεδόν 150.000 λαού που πλημμύρησαν τους δρόμους της Πετρούπολης. Οι εργάτες είχαν κατέβει στις διαδηλώσεις με τις οικογένειές τους, τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Κρατούσαν πορτρέτα του τσάρου, εκκλησιαστικά λάβαρα και έψελναν προσευχές. Οι μάζες κυριαρχούνταν ακόμη από την αφέλεια ότι ο «φιλεύσπλαχνος» τσάρος θα ανταποκριθεί στα παρακάλια τους. Συνάντησαν τη φρικτή καταστολή. Πάνω από 1.000 σκοτώθηκαν εκείνη τη μέρα, και 5.000 τραυματίστηκαν. Οι επαναστατικές συγκρούσεις διήρκησαν σχεδόν όλο το έτος του 1905. Το κίνημα καταπνίγηκε οριστικά το 1907, όταν το καθεστώς είχε ανακτήσει τον έλεγχο και επέβαλε εκ νέου αυστηρή καταστολή, με εξορίες και φυλακίσεις επαναστατών και κομμουνιστών. Μπορεί η επανάσταση του 1905 να ηττήθηκε, αλλά αποτέλεσε πηγή πρωτόγνωρης εμπειρίας και διδαγμάτων, με την εμφάνιση του λαογέννητου θεσμού των Σοβιέτ, που διήρκησε όσο διήρκησε η επανάσταση του 1905.

Παράλληλα η ανάπτυξη ενός τέτοιου κινήματος δεν μπορούσε να μην καθοδηγείται από ένα επαναστατικό κόμμα, το ΣΔΕΡΚ. Στην διαπάλη μέσα στο κόμμα μεταξύ αυτών που πίστευαν στην πολιτική πάλη των εργατών και σε αυτών που περιορίζονταν σε οικονομικά αιτήματα μέσα στον ανερχόμενο καπιταλισμό ήρθε φυσιολογικά η διάσπαση. Με ηγέτη τον Λένιν, οι Μπολσεβίκοι που πίστευαν στην πολιτική πάλη της εργατικής τάξης διαμορφώνουν την δική τους στρατηγική, προσβλέποντας στην κατάκτηση της εξουσίας της εργατικής τάξης, δημιουργώντας το δικό τους κόμμα. Ιδεολογικά το ΣΔΕΡΚ είχε διασπαστεί το 1903 από το 2^ο κιόλας συνέδριο. Η οργανωτική διάσπαση ολοκληρώθηκε το 1912.

Τα σύννεφα του πολέμου στην Ευρώπη φούντωναν. Παράλληλα, αναπτύσσεται έτσι η θεωρία του Ιμπεριαλισμού, παίρνοντας υπόψιν την αντικειμενική ανάπτυξη του καπιταλισμού στην Ρωσία. Η στρατηγική γραμμή των Μπολσεβίκων καθορίζεται από δύο χαρακτηριστικά: Πρώτο, να μην γίνει το προλεταριάτο ουρά της αστικής τάξης και δεύτερο να εξασφαλιστεί η καθοδήγηση ολόκληρου του εργατικού κινήματος με σύμμαχό την αγροτιά.

Νομοτελειακά, ξεσπά ο Α΄ Ιμπεριαλιστικός Παγκόσμιος Πόλεμος στον οποίο συμμετέχει και η Ρωσία. Μέσα σε αυτό το ξέσπασμα πολύ λίγα εργατικά κόμματα δεν ενέδωσαν στα κελεύσματα της αστικής τάξης. Τα περισσότερα ψήφισαν τις πολεμικές πιστώσεις των χωρών τους, εξού και η Β΄ Διεθνής χρεωκόπησε.

Οι αλληπάλληλες ήττες του Ρωσικού στρατού στον Α΄ Παγκόσμιο φέρνουν μεγάλο αναβρασμό σε όλες τις κοινωνικές τάξεις της Ρωσίας. Ο Τσάρος που ακόμα είναι στην εξουσία, καλοβλέπει ένα συμβιβασμό με την Γερμανία. Παράλληλα οι Ρώσοι βιομήχανοι βλέπουν τεράστια κέρδη και οφέλη από τον πόλεμο, έτσι γι' αυτούς ο πόλεμος πρέπει να συνεχιστεί. Η εργατική τάξη και η φτωχή αγροτιά μετρούν απώλειες σε ζωές και επιδείνωση στο βιοτικό επίπεδό τους.

Τον Φλεβάρη του 1917 ξεσπούν απεργίες, πρώτα σε εργοστάσια παραγωγής πολεμικού υλικού. Στις 25 Φλεβάρη μέσα στον Ρωσικό χειμώνα κανείς δεν μπορεί να σταματήσει τους αποφασισμένους επαναστάτες. Ο Τσάρος παραδίδεται. Οι στρατιώτες και οι ναύτες γίνονται ένα με τους εργάτες. Η αστική τάξη εγκαθιδρύει την Προσωρινή Κυβέρνηση του Κερένσκι και παίρνει την εξουσία.

Η μνήμη των Σοβιέτ από την επανάσταση του 1905, φέρνει ξανά τον λαογέννητο θεσμό στο προσκήνιο. Ιδρύονται παντού νέα Σοβιέτ ως όργανα εξουσίας των μαζών: στα εργοστάσια, στα

χαρακώματα , στα πλοία, στα χωριά.

Ο ηγέτης των Μπολσεβίκων Β.Ι. Λένιν επαναπατρίζεται τον Απρίλη του 1917 και παρουσιάζει τις νέες προγραμματικές θέσεις. Οι Μπολσεβίκοι καλούν σε συνέχιση του αγώνα για έξοδο από τον πόλεμο μαζί με την ήττα της αστικής τους τάξης και την εγκαθίδρυση της νέας εξουσίας της εργατικής τάξης. Το σύνθημα «Όλη η εξουσία στα Σοβιέτ» συμπυκνώνει το στρατηγικό στόχο των Μπολσεβίκων.

Τον Ιούλη του 1917 μαίνονται μεγάλες συγκρούσεις εντός της χώρας για έξοδο από τον πόλεμο. Η κυβέρνηση και οι στρατηγοί της για να συνεχίσουν τον πόλεμο πρέπει να τσακίσουν το κίνημα. Συγκροτείται απόσπασμα που έχει ως σκοπό να εκτελέσει επί τόπου τον Λένιν. Ανασυγκροτείται η Οχράνα και οι Μαύρες Εκατονταρχίες με σκοπό τα διαλύσουν την πρωτοπορία, και να αναστηλώσουν την φεουδαρχική αντίδραση. Στον αντίποδα δημιουργείται η κόκκινη φρουρά. Όλα είχαν πάρει τον δρόμο τους. Κάθε καθυστέρηση της εξέγερσης ισοδυναμεί με θάνατο.

Στο διάστημα που ακολούθησε μέχρι την επανάσταση έγινε αλματώδης ζύμωση αφού οι μπολσεβίκοι πήραν τους απλούς αδιαμόρφωτους ακόμα πόθους της μάζας των εργατών, αγροτών και στρατιωτών και τους διαμόρφωσαν σε δράση. Η αστική τάξη σε αμηχανία. Όπως περιγράφει ο Τζόν Ριντ στο συγκλονιστικό βιβλίο του «Δέκα μέρες που συγκλόνιζαν τον κόσμο»: «Ένας ξένος παρατηρητής θα μπορούσε να βρεθεί σε αμηχανία αυτό το διάστημα από το ανεξήγητο γι' αυτόν γεγονός: Η Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή των Σοβιέτ, οι κεντρικές επιτροπές του στρατού και του στόλου, των επαγγελματικών ενώσεων- ιδιαίτερα των υπαλλήλων των ταχυδρομείων και των σιδηροδρόμων - ήταν απόλυτα εχθρικές προς τους Μπολσεβίκους. Οι κεντρικές αυτές επιτροπές είχαν εκλεγεί στα μέσα του καλοκαιριού ή και νωρίτερα τότε που οι μενσεβίκοι και οι εσέροι είχαν πολυάριθμους οπαδούς. Τώρα όμως τρενάριζαν με όλες τους τις δυνάμεις και ματαίωναν κάθε είδους εκλογές. Έτσι, σύμφωνα με το καταστατικό των Σοβιέτ στρατιωτών και εργατών, το Πανρωσικό συνέδριο έπρεπε να γίνει Σεπτέμβρη. Η Κεντρική Εκτελεστική Επιτροπή όμως δεν ήθελε με την δικαιολογία ότι ως το άνοιγμα της Συντακτικής Συνέλευσης υπολείπονταν ακόμη δύο μήνες κι ότι στο διάστημα αυτό κατά την γνώμη της, τα Σοβιέτ θα πρέπει να καταθέσουν τα πληρεξουσιαστές τους. Στο μεταξύ σε όλη την χώρα οι μπολσεβίκοι κατακτούσαν με το μέρος τους το ένα ύστερα από το άλλο τα τοπικά Σοβιέτ, τα τμήματα των επαγγελματικών συνδικάτων και δυνάμωσαν την επιρροή τους στα τμήματα των στρατιωτών και των ναυτών.»

Έμπαινε ο χειμώνας, ο φοβερός ρωσικός χειμώνας. Στους εμποροβιομηχανικούς κύκλους ο Τζον Ριντ εκμυστηρεύεται ότι ακούει ανάμεσα σε άλλα: «Ο χειμώνας ήταν πάντοτε ο καλύτερος φίλος της Ρωσίας. Ίσως να μας λυτρώσει από την επανάσταση». Η Ρίγα στο μεταξύ παραδόθηκε αμέσως στους Γερμανούς και ο στρατηγός Κορνίλοφ δηλώνει περίτρανα: « Δεν θα πρέπει άραγε να θυσιάσουμε τη Ρίγα για να νιώσει η χώρα το καθήκον της;». Καθήκον εννοούσε την διατήρηση της αντιδραστικής εξουσίας.

Στο παγωμένο μέτωπο οι άτυχες στρατιές που έχασαν το ηθικό πεινούσαν και πέθαιναν. Οι σιδηροδρομικές γραμμές νεκρώθηκαν, τα εργοστάσια έκλειναν. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες οι στρατιώτες πάλευαν ενάντια στους αξιωματικούς και μάθαιναν στις επιτροπές τους να αυτοδιοικούνται. Στα εργοστάσια οι εργοστασιακές επιτροπές αποκτούσαν πείρα, δύναμη και συναίσθηση της ιστορικής αποστολής τους. Σε όλη την Ρωσία ο κόσμος έμαθε να διαβάζει και πραγματικά διάβαζε βιβλία για την πολιτική, την οικονομία, την ιστορία.

Έτσι, μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες της 25ης Οκτωβρίου (με το παλιό ημερολόγιο) η κόκκινη φρουρά, επαναστατικά στρατεύματα, ναύτες και στρατιώτες έχουν καταλάβει τις γέφυρες στον ποταμό Νέβα της Πετρούπολης. Το τηλεγραφείο, το τηλεφωνικό κέντρο της πόλης, η Κεντρική τράπεζα, οι σιδηρόδρομοι και τα Υπουργεία είναι στα χέρια των εργατών. Τα Χειμερινά ανάκτορα

που έχει καταφύγει η Κυβέρνηση έχουν περικυκλωθεί. Στις 10 το πρωί ανακοινώνεται η νίκη στο ραδιόφωνο. Την ίδια ημέρα αρχίζουν οι αρχαιρεσίες της 2^{ης} Συντακτικής Συνέλευσης των Σοβιέτ. Η πρώτη συνεδρίαση κρατάει σχεδόν όλη την νύχτα. Η κυβέρνηση παραδίδεται. Όλη η εξουσία περνάει στα Σοβιέτ.

Με το ξέσπασμα της επανάστασης οι νίκες της εργατικής τάξης μεταδίδονται από πόλη σε πόλη, φτάνουν μέχρι και το τελευταίο χωριό. Ωστόσο η αστική τάξη δεν τα παρατάει, θέλει να πάρει πίσω την εξουσία, διοργανώνει προβοκάτσες, συνεργάζεται με τις αστικές τάξεις άλλων χωρών που βλέπουν με μίσος τους εργάτες μιας χώρας να έχουν την εξουσία στα χέρια τους. Παράλληλα υπογράφεται η ειρήνη του Μπρεστ μεταξύ την Γερμανίας- Ρωσίας για λήξη του πολέμου, με την Ρωσία να χάνει εδάφη. Η ιμπεριαλιστική εκστρατεία 14 χωρών απέναντι στο νεοσύστατο Σοβιετικό κράτος αποκρούεται χάρις στον ηρωισμό των εργατών που ήθελαν να υπερασπίσουν την δική τους εξουσία αλλά και στην διεθνή αλληλεγγύη του παγκόσμιου εργατικού κινήματος.

Επαναστάσεις ξεσπούν και σε άλλες χώρες της Ευρώπης αφού φουντώνει το επαναστατικό κύμα και το φάντασμα του κομμουνισμού πλανάται σε όλη την υφήλιο. Ωστόσο η αδυναμία χάραξης σωστής επαναστατικής γραμμής από την πρωτοπορία του εργατικού κινήματος κατά την διάρκεια των προηγούμενων χρόνων είχε ως αποτέλεσμα την ήττα των σοσιαλιστικών επαναστάσεων σε μια σειρά χώρες.

Αξίζει να τονιστεί ότι οι κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές της σοσιαλιστικής οικοδόμησης πραγματοποιήθηκαν σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες: σε μια χώρα που ξεκινούσε από πολύ χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης, με ισχυρά κατάλοιπα φεουδαρχίας, έπειτα από την καταστροφή του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με εχθρικές παρεμβάσεις από καπιταλιστικά κράτη (όπως η πολεμική εισβολή 14 χωρών στην Ουκρανία το 1919), και μέσα στην αιματηρή εμπειρία του εμφυλίου πολέμου. Παρ' όλα αυτά, η ΕΣΣΔ κατάφερε να νικήσει τον φασισμό στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, σε αντίθεση με χώρες όπως οι ΗΠΑ που δεν βίωσαν εχθρική εισβολή στο έδαφός τους. Η εντυπωσιακή πρόοδος που σημειώθηκε σε τέτοιες συνθήκες αποδεικνύει στην πράξη την υπεροχή των σοσιαλιστικών σχέσεων παραγωγής.

Η θέση του Λένιν ότι το σοσιαλιστικό σύστημα μπορεί να απελευθερώσει και να επιταχύνει την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων επιβεβαιώθηκε. Παρά την τελική νίκη της αντεπανάστασης και την παλινόρθωση του καπιταλισμού, που προήλθε από θεωρητικές αδυναμίες και οπισθοχώρηση σε ζητήματα θεμελιώδους σημασίας και την αλλαγή πορείας του σοβιετικού κράτους, ο σοσιαλισμός του 20ού αιώνα, με όλα του τα προβλήματα, τις αντιφάσεις και τις ελλείψεις, απέδειξε την ιστορική του ανωτερότητα σε σύγκριση με τον καπιταλισμό.

Σήμερα, μέσα σε συνθήκες ακραίας καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και κοινωνικής αγριότητας, ο Σοσιαλισμός παραμένει εξίσου αναγκαίος και επίκαιρος. Η Οκτωβριανή Επανάσταση συνεχίζει να λειτουργεί ως φάρος για την εργατική τάξη και τους λαούς, δείχνοντας τον δρόμο για μια νέα ιστορική έφοδο στον ουρανό. **Οι κομμουνιστές της Κύπρου συνεχίζουμε να αντλούμε πολύτιμα διδάγματα από την Οκτωβριανή Επανάσταση και από τα αποτελέσματά της. Το Μπολσεβίκικο κόμμα δεν ήταν ποτέ προεπαναστατικά ένα μεγάλο κόμμα, ούτε είχε αποκτήσει πλειοψηφίες ούτε στην Δούμα, ούτε καν σε εργατικά όργανα εξουσίας όπως τα Σοβιέτ που γέννησε η επανάσταση του Φλεβάρη. Ωστόσο η σωστή στρατηγική του που απόρρεε από την αντίληψη του Κόμματος για τον Ιμπεριαλισμό, καθώς και η σύνδεση του πολέμου με την επανάσταση έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην πορεία του Κόμματος. Η συνεχής δουλειά μέσα στις μάζες με ταξικό προσανατολισμό, παρά τον αρνητικό**

συσχετισμό δυνάμεων, σε νόμιμες και παράνομες συνθήκες, ανέβασαν το κύρος του Μπολσεβίκικου κόμματος εν μέσω ιμπεριαλιστικού πολέμου. Επιπρόσθετα, δεν ενέδωσαν στα καλέσματα των οπορτουνιστών που ήθελαν να γίνει η Συντακτική Συνέλευση για να αποφασιστεί η όποια εξέγερση, αφού σε συνθήκες αστικής εξουσίας είναι αδύνατο να επέλθει ο κοινωνικοοικονομικός μετασχηματισμός και αλλαγή τάξης στην εξουσία μέσα από εκλογές. Ιστορικά επιβεβαιώνεται το συμπέρασμα ότι η στρατηγική πρέπει να καθορίζεται από τις υλικές προϋποθέσεις και όχι από τον αρνητικό συσχετισμό δυνάμεων. Η κοινωνική συνείδηση καθορίζεται εν τέλει από τις κοινωνικές σχέσεις παραγωγής.

Καθοδηγούμαστε από την ιστορική εμπειρία, που επιβεβαίωσε τον αναντικατάστατο ρόλο του επαναστατικού Κομμουνιστικού Κόμματος στην πάλη για την ανατροπή του καπιταλισμού και την οικοδόμηση του σοσιαλισμού. Ο αγώνας αυτός αποτελεί τη μεγαλύτερη μορφή τιμής προς τη Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση.

Κομμουνιστική Πρωτοβουλία Κύπρου

7/11/2025

Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Ηλεκτρονικά Άρθρα, Κομμουνιστική Πρωτοβουλία Κύπρου (Ομάδα), Δεκαετία 2020-2029, 2025, Απροσδιόριστη Τοποθεσία

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:kommounistiki_protovoulia:1917_revolution

Last update: 2025/11/14 07:25

